

LIETUVIŲ ATGIMIMO ISTORIJOS STUDIJOS

6

*Juozas Čiulda. Trumpi
samprotavimai apie žemaičių
kalbos gramatikos taisykles*

1994

LIETUVIŲ ATGIMIMO ISTORIJOS STUDIJOS

6

Juozas Čiulda.
Trumpi samprotavimai
apie žemaičių kalbos gramatikos taisykles

Parengė Giedrius Subačius

VILNIUS

MOKSLO IR ENCIKLOPEDIJŲ LEIDYKLA 1993

UDK 808. 82-087
Li-191

Redakcinė kolegija:

Egidijus Aleksandravičius
Antanas Kulakauskas
Rimantas Miknys
Egidijus Motieka (vyriausiasis redaktorius)
Giedrius Subačius
Antanas Tyla

„Lietuvių atgimimo istorijos studijoms“ rašykite šiuo adresu:
Užupio g. 8–18, 2007 Vilnius

Recenzavo dr. *Saulius AMBRAZAS* ir *Birutė VANAGIENĖ*

Gramatiką, laiškus ir dokumentus iš lenkų kalbos vertė *Giedrius SUBAČIUS*

Lotyniškuosius intarpus vertė ar parinko vertimus *Rasa JURGELĖNAITĖ*

ISBN 5-420-01224-3

© Giedrius Subačius, vertimas ir parengimas, 1993

© Mokslo ir enciklopedijų leidykla, apipavidalinimas, 1993

TURINYS

Pratarmė	5
<i>Giedrius Subačius</i> . Juozas Ciulda ir jo gramatika	7
<i>Halina Karas, Nijolė Kolytė</i> . Juozo Ciuldos gramatikos terminai ir kalba	56
<i>Józef Czuldo</i> . Krótkie pomysły o prawidłach grammatycznych języka Zmudzkiego	79
<i>Juozas Ciulda</i> . Trumpi samprotavimai apie žemaičių kalbos gramatikos taisykles	223
Laiškai	359
<i>J. Ciulda</i> Motiejui Valančiui	360
<i>J. Ciulda</i> Stanislovui [?]	366
<i>Adomas Zavadskis</i> <i>J. Ciuldai</i>	367
<i>J. Ciulda</i> Vilniaus archeologijos komisijai	368
Dokumentai	373
<i>J. Ciuldos</i> krikšto metrikai	374
Slapta <i>Juozo Valentinavičiaus</i> nuomonė apie <i>J. Ciuldą</i>	374
Priedai	377
Paaiškinimai	378
Sutrumpinimai	381
„Samprotavimų“ lietuviškų žodžių registras	383
„Samprotavimų“ turinys	402
Adnotacija	407
Summary	409
Zusammenfassung	411

KRIKŠTO METRIKAI

Anno D[omi]ni 1796 men[sis] 7bris Die 23 Ego Michael Jurkowski Comen[darius] Płun[gianensis] baptisavi infantem heri Natum Legitimor[um]=Coniugum Patris Mathaei Cziuldis matris Franciscae Cui Imposita Sunt Nomina Josephus Mathaeus de vila Jawoyszyszki Patrini Fuerê Joannes Jonecki Cum Theresia Pociowa Omnes Par[ochiae] Płungianensis.

Vertimas

1796 Viešpaties metais rugsėjo mėn. 23 dieną aš, Mykolas Jurkovskis, Plungės kamendorius, pakrikštijau iš teisėtos tėvo Motiejaus Čiuldos ir motinos Pranciškos santuokos vakar gimusį kūdikį, kuriam duoti vardai Juozapas Motiejus, iš Jovaišiškės kaimo. Krikštatėviai buvo Jonas Joneckis su Terese Pociene. Visi Plungės parapijos.

Žemaičių vyskupijos krikšto metrikai, 1796 m. // LietVIA. F. 669. A. 1. B. 70. L. 564.

SLAPTA JUOZO VALENTINAVIČIAUS NUOMONĖ (ištrauka)

Zdanie Sekretne o Kapłanach Dekanatu
Kowieńskiego nad Niemnem

1° Xiądz Czuldó Józef pleban Dorsuniski ma naukę dostateczną przy sprawowaniu obrzędów religijnych przykładny, lecz iest trochę zarozumiały, porywczy i uparty. Sam robiłem indagacyę z poruczenia s. p. Pasterza Kłagiewicza o iego Ochmistrzyni Urszuli Koczarnównie, okazała się używaiącą mocne trunki, mieszaiącą porządek i pokoy domowy, oraz dla opinij plebana uszczerbek przynoszącą – z Woli Tegoż Pasterza była oddaloną, a w tey rzeczy rewers plebana do